

**A Kúria
mint másodfokú bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kf.VII.39.115/2020/5.

A tanács tagjai: . Magyarfalvi Katalin
a tanács elnöke
Mészárosné Dr. Szabó Judit
előadó bíró

. Kulisity Mária

bíró

A felperes: felperes neve
(felperes címe)

A felperes képviselője: Független Rendőr Szakszervezet
(címe)

ügyintéző: ... kamarai jogtanácsos

Az alperes: alperes neve
(alperes címe)

Az alperes képviselője: ... kamarai jogtanácsos

A per tárgya: kártérítési határozat

A fellebbezést benyújtó fél: alperes

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.27.144/2019/11.

Rendelkező rész

A Kúria a Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.27.144/2019/11. számú ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 20.000 (húszezer) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 15.000 (tizenötezer) forint fellebbezési illetéket a magyar állam viseli.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Tényállás

- [1] A felperes hivatásos szolgálati jogviszonyban az alperes állományában, a ... beosztási helyen, járőrvezetői beosztásban dolgozott. A felperes 2017. július 16. 17:30 órától 2017. július 17. 05:30 óráig járőrszolgálati feladatot látott el a ... Kirendeltség illetékességi területén az általa vezetett ...

forgalmi rendszámú ... típusú szolgálati gépjárművel. 2017. július 17-én 04:30 órakor az ... határjel közelében a szolgálati gépjárműben az ülésről lerázódott EDL rádió után nyúlt, közben figyelmetlenségből a kormányt jobbra rántotta, melynek következtében a szolgálati gépjármű az elektromos kerítés tartóoszlopának ütközött. Az ütközés során személyi sérülés nem történt, a szolgálati gépjárműben anyagi kár keletkezett. Az ütközés helyszínén 05 óra 45-50 perckor fényképfelvételek készültek, majd a felperes negatív eredményű szondáztatása és a gépkocsiban utazó két személy meghallgatása megtörtént.

- [2] A felperes a 2017. július 17-én kelt jelentésében a baleset körülményeit és a saját szemrevételezésével a szolgálati gépjárműben keletkezett sérüléseket leírva (karcolások a gépkocsi jobb oldalán, horpadások a jobb oldalon - első lámpaburán, első sárvédőn, hűtőrácsselemen, első lökhárítón) nyilatkozott, hogy a sérülés a figyelmetlensége miatt következett be, a felelősséget vállalja. Az alosztályvezető 2017. július 17-i parancsnoki kivizsgálási jelentésben a baleset bekövetkezését, a felperes által vezetett szolgálati kisbuszban keletkezett sérüléseket a felperessel azonosan leírva, javaslatot tett a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 181. § (1) bekezdése alapján fegyelmi eljárás, továbbá a Hszt. 228. § (1) és (2) bekezdése alapján kártérítési eljárás megindítására. A parancsnoki záradék 2017. július 17-ei dátummal ugyanezen javaslatokat tartalmazta.
- [3] A ... Kft. az Országos Rendőr-főkapitányság részére 2017. július 19-re keltezetten állította ki „PRÓBA JAVÍTÁSI-ÁRAJÁNLAT kötelezettség nélkül” megnevezésű, költségeket részletezően tartalmazó 442.905 forint összegű számlát.
- [4] A főosztályvezető a megbízott igazgatónak címzett, 2017. július 21-i átiratában - ismertetve a baleset körülményeit, a keletkezett sérüléseket, a gépjármű 200-300.000 forintra becsült kárát, a kivizsgálás adatait - javasolta a kártérítési eljárás megindítását, mert a felperes nem megfelelő gondossággal közlekedett, a káresemény figyelmetlen vezetés során következett be.
- [5] Fenyítés kiszabásáról rendelkező 2017. augusztusi határozatban a Hszt. 102. § (1) bekezdés b) pontja, a Belügyminisztérium Gépjármű Szabályzatáról szóló 20/2015. (VII. 31.) BM utasítás 23. § (7) bekezdés a) pontja megszegése miatt a Hszt. 185. § (1) bekezdés a) pontja alapján feddés fenyítéssel sújtották a felperest. A szolgálati gépjármű 2017. július 17-ei anyagi károsodásához kapcsolódóan megállapították, hogy a felperes nem kellő körültekintéssel vezette a szolgálati gépjárművet, ezzel szegte meg a felhívott jogszabályi rendelkezéseket. A határozatot a felperes, dátumszerűen nem igazoltan, 2017. évben átvette.
- [6] Az típusú gépjármű 2017. augusztus 18-án ismételten anyagi káros balesetet szenvedett, a gépjárművet ez alkalommal nem a felperes vezette. A gépjárműben 2017. július 17-én és 2017. augusztus 18-án keletkezett sérüléseknek a kijavítását a ... Kft. végezte el 2018. évben, az ezekkel összefüggő költségekről 2018. április 17-én állított ki számlát 2.052.440 forint végösszeggel. A számlán a felhasznált anyagok, elvégzett munkák részletezően feltüntetésre kerültek, a 2017. július 17-i és 2017. augusztus 18-i káreseménnyel összefüggő javítási költségek azonban nem voltak elkülönítve.
- [7] A ... megbízott igazgatója a 2019. szeptember 23-án kelt határozatában elrendelte felperessel szemben a kártérítési eljárást az általa vezetett szolgálati gépjárműben keletkezett anyagi kárra figyelemmel. A kár értékét az eseménnyel összefüggésben az alperes Műszaki és Üzemeltetési Igazgatóság tájékoztatása alapján 442.905 forintban jelölte meg, mely a Hszt. 236. § (1) bekezdés c) pontja alapján a szolgálati gépjármű kijavításának a költsége.
- [8] A kártérítési eljárás keretében a felperes a 2019. október 11-i meghallgatásakor az általa okozott kár összegéről szóló tájékoztatást tudomásul vette, elismerte a kár okozásáért a felelősségét, hozzájárult a kártérítés illetményből történő levonásához. Előadta, hogy tudomása szerint az adott gépjárművet az általa okozott baleset után pár nappal a határon ... újból összetörte, nála jóval nagyobb kárt okozott a gépjárműben. A saját maga által okozott rongálás emiatt nem lett kijavítva, kérte ezért,

hogyan a megjelölt kár összeget ne róják a terhére.

- [9] A ... megbízott igazgatója 2019. november 8-án kelt határozatában a Hszt. 6. § (7) bekezdés b) pont, 102. § (1) bekezdés b) és g) pont, 164. § (1) bekezdés, 229. § (1) és (3) bekezdés, 240. §, 236. § (1) bekezdés c) pont, valamint (3) bekezdés a) pont, 237. § (1) bekezdés, 238. § (1) bekezdés, 239. § (1) bekezdés, továbbá a belügyminiszter irányítása alatt álló fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak kártérítési felelősségéről szóló 23/1997. (III. 19.) BM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 15. § (1) bekezdése, valamint a belügyi szervek gépjármű szabályzatáról szóló 20/2015. (VII. 31.) BM utasítás (a továbbiakban: BM utasítás) 23. § (7) bekezdés a) pontja, és a KRESZ 35. § (1) bekezdése alapján 175.850 forint kártérítés illetményből levonással történő megfizetésére kötelezte a felperest.
- [10] A kártérítési határozatban ismertette a 2017. július 17-i káreseményt és - a Műszaki és Üzemeltetési Igazgatóság tájékoztatása nyomán - megállapította, hogy a szolgálati gépjármű javítását a ... Kft. végezte el. A szerviz számlája alapján a káreseményre vonatkozó javítási költség a bruttó 442.905 forint, ez a kár érte az alperest, amely a Hszt. 236. § (1) bekezdés c) pontja alapján a vagyoni hátrány kiküszöböléséhez szükséges költség. A károkozó egyhavi illetménye a határozat meghozatalakor 351.700 forint volt, a Hszt. 229. § (1) bekezdése szerint a kártérítés mértéke nem haladhatja meg a 175.850 forintot. A szolgálati gépjármű 2017. július 17-én káresemény részese volt, melyhez kötődően az alperes Gépjármű Osztálya 2017. július 17-én a ... Kft. szegedi telephelyére szállította a szolgálati gépjárművet. A kft. a sérülés felmérését követően árajánlatában 442.905 forint összeget állapított meg. A gépjárműben 2017. július 17-én keletkezett rongálódás nem volt olyan mértékű, ami azonnali javítást igényelt volna, ezért a szolgálati feladatok végrehajtása érdekében azzal tovább közlekedtek. Ezt követően a szolgálati gépjármű 2017. augusztus 18-án ismét saját hibás káresemény részese volt. A javításokat szintén a ... Kft. hajtotta végre. A szerviz által 2018. április 17-én kelt és megküldött számla alapján megállapítható, hogy az összkáreseményre vonatkozó javítási költség bruttó 2.052.440 forint. Ezen összegből levonásra került a rátöréssel káresemény bruttó 1.609.535 forint javítási költsége, a fennmaradó 442.905 forint javítási költség a jelen károkozó által okozott kár. A károkozó a szolgálati feladatának ellátása során nem kellő körültekintéssel vezette a szolgálati gépjárművet, a rábízott gépjármű vezetésekor nem tett eleget a BM utasítás előírásának, ennek következtében az alperesnek anyagi kára keletkezett. A károkozó elismerte a kár okozásáért a felelősségét, magatartásával megszegte a Hszt. 102. § (1) bekezdés b) és g) pontját, a BM utasítás 23. § (7) bekezdés a) pontját.
- [11] A felperes a 2019. november 12-i panaszában elsődlegesen a határozat hatályon kívül helyezését, másodlagosan megváltoztatását kérte arra hivatkozva, hogy a kártérítési felelősségét, az okozott kárt, annak megállapított mértékét nem ismeri el. Az alperesi hivatalvezető - az alperes parancsnoka nevében és megbízásából - a 2019. november 26-án kelt határozatban a panaszt elutasította és a kártérítés megfizetésére kötelező elsőfokú határozatot helybenhagyta. Indoklása szerint a kártérítési eljárás lefolytatására, kártérítésre kötelezésről szóló döntés meghozatalára jogszzerűen került sor, károkozásért való vétkesség ténye kétséget kizáróan bizonyítást nyert. A panaszban kifogásolt eljárásjogi határidő mulasztása nem jár érvénytelenségi jogkövetkezménnyel, sem jogvesztő joghatállyal és nem szünteti meg az érvényesíteni kívánt igényt. A kártérítési eljárás megindítása és a kártérítésre kötelező elsőfokú határozat kiadmányozása a Hszt. 11. § (1) bekezdésében előírt igény érvényesítési határidőn belül megtörtént. Az elévülési időn belül az igényérvényesítés szándékának kell kifejeződnie, amelynek jogszzerű eszköze a kártérítési eljárás elrendelése. A július 17. napján okozott rongálódás mértéke, a keletkezett kár pontos összege megállapítható a ... Kft. 2017. július 19. napján kelt kalkulációja alapján.

A felperes keresete és az alperes védirata

- [12] A felperes keresetében elsődlegesen a kártérítésre kötelező határozatok hatályon kívül helyezését,

majd a perben pontosított kérelme alapján az alperes határozatának megsemmisítését kérte az elsőfokú határozatra is kiterjedően. Másodlagosan kérte a megfizetendő kártérítés mértékének mérséklését 157.500 forintra. Hivatkozása szerint a kártérítési eljárást a 2017. július 17-én történt károkozáshoz képest 2 évvel később, 2019. szeptember 23-án rendelte el az alperes, és 2019. november 8-án hozott kártérítésre kötelező határozatot. A jogszabályokkal meghatározott határidőket, így a Hszt. 237. § (2) bekezdése szerinti kártérítési eljárás megindítására 15 napos határidőt, a BM rendelet 2. § (3) bekezdése szerint a kár összegének megállapítására előírt 30, illetve 3 napos határidőt megsértette az alperes, az eljárás súlyosan jogszabálysértő volt.

- [13] A kár összege körében azt sérelmezte, hogy a gépjárműben okozott sérülés a munkáltató késedelme miatt nem került megjavításra, a gépjármű augusztus 18-ig használatban maradt, a gépjárművet egy jelentős sérülés érte ekkor, mely teljes egészében érintette a korábbi sérülésnyomokat. Kijavítás és ilyen célra fordított kiadás hiányában kár nem állapítható meg, Hszt. 236. § (3) bekezdés a) pontja szerinti kötelezés alaptalan, a kár összege egyébként sem bizonyított. A sérülést okozó eseményt 9 hónappal követő javítási számla - a gépjármű későbbi használata és súlyos balesete miatt - nem igazolja a felperes által okozott kár mértékét, a 442.905 forint nem valós kár, hiszen javítás nem történt. A kártérítésre kötelezés során megvalósult jelentős határidő mulasztások érintik a Hszt. 229. § (1)-(3) bekezdése szerinti mértéket is, mert csak jogszerű eljáráshoz mérten lehet alkalmazni a kártérítésre kötelezésről szóló határozat meghozatalakor érvényes 50% alapilletmény kárösszeget. A 2017. évi 315.000 forint havi illetmény jelentheti a számítás alapját, 157.500 forint lehetne a kártérítés összege.
- [14] A panaszt elutasító határozat érvénytelen, mert a támadott határozat felülbírálatára nem a hivatalvezető, hanem az előljáró parancsnok volt jogosult [Hszt. 239. § (2) bekezdés]. Jogszabályi hatáskörök szabályozását a Szervezeti és Működési Szabályzat nem ronthatja le.
- [15] Az alperes védiratában az elsődleges és a másodlagos kereseti kérelem elutasítását kérte. Érvelése szerint a kártérítésre kötelező határozat és a szolgáltatási panaszt elutasító határozat kellő részletességgel tárta fel az alperes ténybeli és jogi álláspontját. A felperes elismerte a kártérítési felelősségét, felelőssége megállapítása esetére hozzájárult a kártérítési összeg illetményből történő levonásához. A felperes kereseti állításait az összecszerűségre vonatkozó érvelés tekintetében is vitatta.
- [16] A sérüléssel érintett szolgáltatási gépjármű javítás érdekében 2017. július 17-én a ... Kft. szegedi telephelyére kiszállításra került. A kft. a felperes által okozott sérülések felmérését követően árajánlatában 442.905 forint javítási költséget állapított meg. A migrációs válsághelyzet súlyossága, valamint a gépjármű sérülésének jellegére figyelemmel - hadrafoghatóság fenntartása érdekében - a szolgáltatási gépjármű azonnali javíttatására nem volt szükség és lehetőség. Az alperes nem vitatta, hogy a szolgáltatási gépjármű 2017. augusztus 18-án ismételten anyagi káros balesetet szenvedett, a javítási munkálatokat a ... Kft. hajtotta végre, egyúttal a 2017. július 17. napján bekövetkezett sérülések korrigálása is elvégzésre került. A szervíz által 2018. április 17. napján kiállított számla alapján az összkáreseményre vonatkozó javítási költség 2.052.440 forint volt, a felperes terhére megállapított kárösszeg a ... Kft. 2017. július 19. napján kelt kalkulációja alapján került meghatározásra a 2017. évben irányadó javítási költségek alapulvételével. E kalkuláció szerint a két káresemény során keletkezett sérülések kijavítására fordított összegek egymástól egyértelműen elhatárolhatók, a felperes terhére nem került felszámításra olyan javítási tétel, amely nem a vétkes kötelezettségzegesének következménye. A kárösszeg a Hszt. 236. § (3) bekezdés a) pontjának feleltethető meg. A gépjármű szervízbe történő elszállítására, a sérülések felmérésére a káreseményt követő második napon sor került, így az alperes kifejezésre juttatta a gépjármű javíttatására irányuló szándékát.
- [17] A kártérítési eljárásra vonatkozó határidők esetében kizárólag anyagi jogi határidő mulasztása vezet jogvesztéshez. A polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény kimondja, hogy anyagi jogi határidő esetében is csak akkor jár jogvesztéssel annak eltelte, ha jogszabály azt kifejezetten így

rendeli. Ha a határidő nem jogvesztő, arra az elévülés szabályait kell alkalmazni. Jelen esetben a kár megállapítására, kártérítési eljárás megindítására eljárásjogi határidő érvényesül, melynek elmulasztása nem jár érvénytelenségi jogkövetkezménnyel, sem jogvesztő hatással, nem szünteti meg az érvényesíteni kívánt igényt; az alperes a kártérítési eljárást a Hszt. 11. § (1) bekezdésében előírt 3 éves igényérvényesítési határidőn belül indította meg.

- [18] A Hszt-ben - a fegyelmi felelősség körében [184. § (2) bekezdés] - van olyan szabály, amely kifejezetten előírja a határidő elmulasztása esetén a jogvesztést, azonban a kártérítést érintően ilyen jogszabályi rendelkezés nincs. Az alperes jogi érvelése alátámasztásául a perben felhívta a 2/2015. Polgári Jogegységi határozatot is. Végül hivatkozott arra, hogy a panasszal támadott határozat felülbírálatát - a Hszt. 239. § (2), 2. § 11. pontja, az alperes Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1/2019. (II. 06.) KRPK intézkedés 23. a. pontja alapján - az arra feljogosított hozta meg. A Hszt. 229. § (3) bekezdése szerint a kártérítési határozat meghozatalakor érvényes alapilletményt kellett alapul venni.

Az elsőfokú bíróság ítélete

- [19] Az elsőfokú bíróság ítéletében az alperes 2019. november 26. napján kelt, az alperes ... 2019. november 8-án kelt határozatát helybenhagyó határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően megsemmisítette, az alperest 40.000 forint perköltségben marasztalta, a le nem rótt 15.000 forint eljárási illetéket az állam terhén hagyta. A döntést a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 92. § (1) bekezdés b) pontjára alapította.
- [20] Indokolása szerint nem volt vitatott az a tény, hogy 2017. július 17-én a felperes által vezetett ... forgalmi rendszámú ... típusú gépjárműben kár keletkezett, amiért a felperes felelősségét elismerte. Az alperes a kártérítési igényt a Hszt. 229. §-a alapján érvényesítette a felperes gondatlan károkozására hivatkozással, a kártérítést az egyhavi alapilletmény 50%-ában határozva meg. Az alperes a kártérítési eljárás során a Hszt. 237. § (2) bekezdésének nem tett eleget, a kár összegének és a károkozó személyének megállapítását követő 15 napon belül a kártérítési eljárást nem indította meg. A kártérítési eljárás megindítására 2019. szeptember 23-án került sor, a káresemény bekövetkezését követő 2 év és 2 hónappal később, illetve a 2017. júliusban és augusztusban bekövetkezett töréskárok kijavításával összefüggő számla 2018. április 17-ei befogadására tekintettel 1 év és 5 hónappal később. A fegyelmi eljárás jogerős befejezésének kivárása nem volt indokolt a kártérítési eljárás megindítása szempontjából [Hszt. 237. § (2) bekezdés], mert a felperes 2017. július 17-én jelentésében elismerte a vétkességét. A kártérítési eljárás megindításában megmutatkozó késedelem a kártérítési felelősség megállapítására jogosult személy joggyakorlásának, jogérvényesítésének olyan megfelelő ok nélküli, eltúlzott mértékű nem gyakorlásának minősül, amelynek okán az elévülési időn belül is elenyészik a kártérítési felelősség megállapításához, kártérítés érvényesítéshez való joga az alperesnek. A Hszt. 237. § (2) bekezdése nem mondja ki, hogy a 15 napos határidő jogvesztő határidő, továbbá a Hszt. szerint kártérítési igény 3 éves elévülési határidő után nem érvényesíthető.
- [21] A bíróság alkalmazta az ajándék elévülési időn belüli visszakövetelésével összefüggő PK. 76. számú állásfoglalás jogelveit. A Hszt. 237. § (2) bekezdésébe foglalt 15 napos határidőhöz - az ebben kifejeződő jogalkotói célhoz - képest a kártérítési eljárás megindításáig ténylegesen eltelt időtartam, illetve a kár kijavításáról kiállított számla összegének ismertté válásától eltelt határidő egyértelműen arra utal, hogy kártérítési igényével a rendvédelmi szerv nem kívánt élni, hiszen az igényérvényesítésben semmilyen ok nem akadályozta. A Hszt. rövid eljárási határidői azon jogalkotói szándékot tükrözik, hogy a károsult ne késlekedjen sokáig az igénye érvényesítésével, ne tartsa hosszú ideig bizonytalanságban a károkozót. A rendvédelmi szerv ilyen mértékű indokolatlan késedelméből arra kell következtetni, hogy kártérítési igényét nem kívánta a felperessel szemben érvényesíteni, kártérítési jogosultságát nem kívánta gyakorolni, amiből következően az az elévülési

időn belül elenyészett.

- [22] A kártérítés összecszerűsége körében - a Hszt. 237. § (5) bekezdése, 236. § (1) és (3) bekezdése alkalmazása során - annak tulajdonított jelentőséget, hogy az alperes kizárólag a ... Kft. árajánlatára alapított. A bizonylat nem számla, melyet az autó megbontása nélkül adott a szerviz, így tényleges költség felmerülését nem igazolja. Nem valós a kárszámítás a 2018. április 17-i számla alapján, mert az alperes olyan dokumentumot nem csatolt, amely igazolta volna, hogy a számlán érvényesített javítási költségekből melyik merült volna fel a felperes által okozott kárral összefüggésben és melyiket indokolta a 2017. augusztus 18. napján bekövetkezett káresemény. A kár összegét csökkenthette volna a beszerelt új alkatrészek értéknövekedése, a még használható sérült alkatrészek értékesítése, a szerviz által indokolatlanul felszámolt kezelési díj is.
- [23] A kár okozásáért való felelősség elismerése nem jelenti az érvényesíteni kívánt költség összecszerűségének elismerését, nem jelent lemondást a kár mértékének vitatásáról. Az állományilletékes parancsnok a kártérítési eljárásban nem mellőzhette volna szakértő kirendelését a kár összecszerűségének megállapítására, mert a felperes által okozott kár kijavításra nem került, a gépjárművet újabb káresemény érte, a kár kijavításával összefüggésben keletkezett számla nem különíti el a két káreseménnyel összefüggő költségeket. A felperes által okozott kár összecszerűsége nem állapítható meg, a kártérítési határozatban foglaltak sem lehetnek megalapozottak.
- [24] A panaszt elbíráló határozaton feltüntetésre került az eljáró parancsnok személye és az a tény, hogy a hivatalvezető az eljárásra jogosult nevében és megbízásából járt el. Jogszabályi tiltás nyomán az alperes Szervezeti és Működési Szabályzata rendelkezhetett a delegálásról, delegált jogkörben jogszerűen hozott határozatot a hivatalvezető.

A fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem

- [25] Az ítélet ellen az alperes élt fellebbezéssel, amelyben elsődlegesen az ítélet megváltoztatását és felperes keresetének elutasítását [Kp. 109. § (2) bekezdés], másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását [Kp. 110. § (2) bekezdés] kérte azzal, hogy a „fellebbezésben rögzítettek a Pp. 279. § (1) bekezdésének megsértésére” alapítja.
- [26] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg a tényállást és az alkalmazandó jogszabályokat, döntését azonban téves jogi következtetések levonásával hozta meg. A rendvédelmi szerv kártérítés iránti igénye a káresemény bekövetkeztével vált esedékessé, a Hszt. 11. § (1) bekezdés alapján 2017. július 17. napját követő 3 éven belül az alperes jogszerűen érvényesítette az igényét a felperessel szemben, a kártérítés érvényesítéshez való joga az elévülési időn belül nem enyészett el. Tévesen alkalmazta a bíróság a kártérítési igény jogi természetétől különböző, az ajándék visszakövetelése tárgyában hozott PK. 76. számú állásfoglalást. A bírói gyakorlat szűk körben - az ajándékozó visszakövetelési jogának gyakorlása, illetve az elővásárlási jogot sértő szerződéssel szembeni fellépés tekintetében - elismeri az igény elenyészésének lehetőségét, ezen jogok gyakorlását azonban a jogszabály konkrét határidőhöz nem köti.
- [27] A Hszt. szerinti szolgálati viszonytal kapcsolatos igény, ha a törvény eltérően nem rendelkezik 3 év alatt évül el. Az alperes részéről a felperessel szembeni káreljárás késedelmes elrendelése nem értelmezhető jogról való lemondásként, nem eredményezheti a jogosultság elenyészését. Ellentétes értelmezés a jogszabály által biztosított határidőre vonatkozó rendelkezés kiüresedéséhez vezetne, minden alapot nélkülözve fosztaná meg az alperest érdekeinek érvényesítésétől. A Hszt. a munkáltató számára a saját hatáskörbe történő igényérvényesítés lehetőségét biztosítja az elévülési időn belül, ez alatt csupán az igényérvényesítés szándékának kell kifejeződnie, amelynek jogszerű eszköze a kártérítési eljárás elrendelése; ezt az érvelést jeleníti meg a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság I.K.27.039/2019/12. számú ítélete is.
- [28] Az alperes kifogásolta, hogy a bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy mint közpénzből gazdálkodó

költségvetési szervnek jogszabályból eredő kötelezettségét képezi a kártérítési igény érvényesítése. Az alperes részéről elkövetett eljárási határidő mulasztás a felperes vétkességét, az okozati összefüggés fennállását nem befolyásolja, a felperes számára jogsérelmet és joghátrányt nem okozott. Az alperes által elévülési időn belül meghozott kártérítésre kötelező határozatot, pusztán az eljárási határidő be nem tartása okán, nem lehet semmisnek tekinteni.

- [29] A kiszabott kárösszeg vonatkozásában fenntartotta, hogy a felperes által 2017. július 17-én okozott rongálódás mértéke egyértelműen megállapítható a ... Kft. 2017. július 19. napján kelt kalkulációja alapján. Az ekkor feltüntetett javítási tételek összeegyeztethetők a gépjármű felperes által okozott sérüléseivel. A kellő szakértelemmel bíró szakszerviz által készített kalkuláció alapot adott az alperes számára a két káresemény során keletkezett sérülések elhatárolására. Az alperest megillette a jogosultság annak mérlegelésére, szükségesnek véli-e szakértő kirendelését. Az alperes nem tartotta indokoltnak szakértő kirendelését, mert az eljárás elhúzódsát, az eljárási költségek aránytalan növekedését eredményezte volna; a felperes egyebekben sem a meghallgatása során, sem a panaszában nem tett szakvélemény beszerzésére irányuló indítványt.
- [30] A felperes fellebbezési ellenkérelmében elsődlegesen a fellebbezés elutasítását kérte, mert az alperes a fellebbezésben jogszabálysértést nem jelölt meg. Másodlagosan az ítélet helybenhagyását kérte helyes megállapításai okán.
- [31] Álláspontja szerint az alperes a kártérítési eljárás szabályait több esetben, így a határidőkre vonatkozó [Hszt. 237. § (2) bekezdése, BM rendelet 2. § (3) bekezdése] és a kár összegének megállapítására és bizonyítására, illetve az értéknövekedés figyelembevételének hiányára [Hszt. 236. § (3) bekezdése] vonatkozó szabályokat súlyos megsértette. Ezek nem tekinthetők pusztán eljárási hibáknak, azok az ügy érdemére is kihatnak. A jelentős mértékű határidő mulasztások érintik a Hszt. 229. § (1) és (3) bekezdés szerinti mértéket is. Általános jogelv, hogy saját felróható magatartására előnyök szerzése végett senki nem hivatkozhat.
- [32] Az alperes jelentős késedelve miatt a felpereshez köthető gépjárműsérülés nem került kijavításra, majd egy későbbi súlyos baleset érte a gépkocsit, ezek miatt sem a kár, sem annak összege nem állapítható meg. Nem alkalmazható a Hszt. 236. § (3) bekezdése, mert javítás nem történt, javításra fordított kiadás nincs. Az alperes kizárólag akkor intézkedett a kijavításról, amikor a végig használatban lévő autót másik személy - azonos autó felületet is érintően - jelentős mértékben összetörte. A Hszt. 228. § (2) bekezdése alapján a kár összegét az alperesnek kellett volna bizonyítania, amely azonban nem történt meg. Az alperesi határozatban hivatkozott 442.905 forint nem valós, hiszen javítás nem történt. A sérülést okozó eseményt követő 9 hónappal történő javítási számla - tekintettel arra, hogy a gépjármű később is használatban volt, majd egy súlyos baleset is érte - nem igazolja a felperes által okozott kár mértékét. Az eljáró bíróság helyesen állapította meg, hogy az alperes a bekövetkező értéknövekedést a kár összege meghatározása során nem vette figyelembe. A gépjármű meg nem javításának tényére és a két baleset azonos sérüléseire tekintettel, az alperesnek - a felperes által esetlegesen okozott - kára nem áll fenn, ennek pontos összezszerúsége nem bizonyítható, mely utóbbi alperes jelentős késedelmével, illetve a kártérítési eljárás során elmulasztott szakértői kirendelés elmaradásával [Hszt. 237. § (5) bekezdés] függ össze.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [33] A fellebbezés nem megalapozott.
- [34] A Kúria a fellebbezéssel támadott ítéletet a Kp. 108. § (1) bekezdése alapján, a fellebbezés keretei között - a fellebbezésbe felhozott indokokat alapul véve - vizsgálta felül.
- [35] A Kúria megállapította, hogy az alperes a fellebbezésben a jogszabálysértéseket nevesítette [a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (továbbiakban Pp.) 279. § (1) bekezdés, Hszt. 11. § (1) bekezdés, PK. 76. számú állásfoglalás], ezek kapcsán vitatta mind a kártérítési igényérvényesítésre adott ítéleti érvelést, mind a bizonyíték értékelést. A fellebbezés megfelelt a Kp.

100. § (2) bekezdésbe ütközésben foglalt tartalmi követelményeknek, ezért az elsőfokú bíróság döntése érdemi vizsgálatának nem volt akadálya.

- [36] A Kúria a Hszt. 11. § (1) bekezdés megsértésére alapított érvelés nyomán elsőként a kártérítési igény érvényesítésére irányadó szabályok perbeli tényállásra való alkalmazását vizsgálta. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a Hszt. 237. § (2) bekezdésben írt, a kártérítési eljárás megindítására vonatkozó 15 napos határidő alperes általi megsértését tényszerűen és helytállóan állapította meg. Az alperes fellebbezése a határidő megsértésnél figyelembe vett időpontokat és bizonyított tényeket, melyeken a bíróság megállapítása alapult, nem vitatta.
- [37] A Kúria - az elsőfokú bíróság és az alperes álláspontjával szemben - a Hszt. 12. §-át tekintette irányadónak a határidő számítása és alkalmazása körében. A Hszt. 12. § (6) bekezdése szerint a határidő elmulasztása akkor menthető ki, ha a határidőt megállapító jogszabály ezt kifejezetten megengedi. A határidőt az ellenkező bizonyításáig megtartottnak kell tekinteni.
- [38] A Hszt. 237. § (2) bekezdése szerint az „állományilletékes parancsnok a kár felfedezése után intézkedni köteles a kár összegének és a károkozó személyének megállapítására. A kár összegének és a károkozó személyének megállapítását követő tizenöt napon belül az állományilletékes parancsnok megindítja a kártérítési eljárást (a továbbiakban: a kártérítési eljárás megindítása). Ha a károkozó magatartás miatt fegyelmi eljárás indult, a kárfelelősség vétkességi alapú megállapításával meg kell várni a fegyelmi eljárás jogerős befejezését, kivéve, ha a fegyelmi eljárás alá vont a károkozás tekintetében a vétkességét az eljárás alá vont meghallgatása során elismerte.”
- [39] Az állományilletékes parancsnok a fenti rendelkezések alapján, a 2018. április 17-i szerviz számlán szereplő javítási költségek ismeretében - figyelemmel a felperes kárfelelősségét elismerő nyilatkozatára is - köteles lett volna 15 napon belül megindítani felperessel szemben a kártérítési eljárást. A kártérítési eljárás megindítására - alperes által sem vitatottan - csak 2019. szeptember 23-án, a jogszabályban előírt 15 napon túl került sor. A Hszt. a kártérítési eljárás megindítására előírt 15 napos határidő elmulasztása esetén a kimentés lehetőségét nem szabályozza, azt nem teszi lehetővé, ilyen jogszabályi rendelkezést az alperes sem jelölt meg.
- [40] A fellebbezés által vitássá nem tett tényállás elemeit, azt, hogy a 2017. augusztus 18-án történt rátöréssel balesetet követően a javításra csak 2018. évben került sor, a 2018. április 17-i javítási számlát követő 1 év 5 hónapban volt-e az alperesnél méltányolható mentő ok az igényérvényesítés akadályozásában; a kártérítési eljárás megindításakor az alperes a törvényi határidőt jelentős mértékben túllépte, az elsőfokú bíróságnak értékelési körbe sem kellett volna vonnia, mert a felhívott jogszabályokra tekintettel nem Hszt. 11. § (1) és (5) bekezdései adták a jogszerű eljárás megítélhetőségét. Annak sem volt érdemi jelentősége, hogy a 2019. szeptember 26-án elrendelt kártérítési eljárás időpontjához képest az alperes a 2019. november 8-án meghozott kártérítési határozattal a Hszt. 238. § (1) bekezdése szerinti 60 napos határidőt megtartotta.
- [41] A Kúria a fentiek alapján, mellőzve az analógia útján sem alkalmazható PK. 76. számú állásfoglalást, és nem osztva az elévülési időn belüliség okán az eljárási határidő figyelmen kívül hagyhatóságára alapított alperesi érvelést, megállapította, hogy az alperes a Hszt. 237. § (2) bekezdésébe ütközően hozta meg a kártérítési határozatot.
- [42] A Kúria a fentieken túl - kapcsolódva az elsőfokú ítélet fellebbezéssel vitássá tett, a kártérítés jogalapját és összecszerűségét érintő megállapításaihoz -, a bizonyítékok értékelése körében annak tulajdonított elsődlegesen jelentőséget, hogy a Hszt. 228. § (2) bekezdése szerint a károkozó vétkességét, a kár bekövetkeztét és mértékét, valamint az okozati összefüggést a rendvédelmi szervnek kell bizonyítani.
- [43] A nem vitatott tényállás szerint a 2017. július 17-ei balesetet követően a szolgálati gépjármű kijavítására nem került sor, az alperes nem bizonyította ehhez a balesethez kapcsolódóan, hogy a Hszt. 236. § (3) bekezdés szerinti javítási kiadása, mint kárösszeg jelentkezett volna. A szolgálati gépjárművet 2017. augusztus 18. napján ért rátöréssel baleset már nem felpereshez volt köthető. A felperes mindvégig következetesen képviselt, a kártérítési eljárásban történt meghallgatásán, a

panaszban és a keresetben tett azon előadását, hogy a második baleset sérülései teljes egészében érintették a korábbi sérülésnyomokat, az alperes nem vitatta és nem cáfolta.

- [44] A szolgálati gépjármű tényleges javításához kapcsolódó számla nem tartalmazta elkülönítetten, hogy melyik kár kijavítási költség volt köthető az első és melyik a gépjármű azonos területét érintő második káreseményhez. Az elsőfokú bíróság helyesen foglalt abban állást, hogy a tényleges költség felmerülését igazoló számla adatai lehetnek irányadók, míg az első balesethez kapcsolódóan a szerviz által megadott árajánlat, az azt követően el nem végzett tényleges javítás miatt az alperest ért vagyoni hátrány kiküszöböléséhez szükséges költséget nem igazolhatja.
- [45] Jelentős körülmény, hogy a szolgálati gépjárműnél mind a két baleset azonos területet érintett, így a második baleset utáni javítást követően a felperes korábbi károkozó magatartásához köthető kár felmerülésére az okozati összefüggést az alperesnek hitelt érdemlően bizonyítania kellett volna, azonban a perben ezt nem igazolta, így a felperes kárfelelőssége sem állapítható meg. Az elméleti számításra alapított kármeghatározás, amelyben az alperes kizárólag a tényleges javításhoz nem köthető kalkuláció alapján, a végleges számla részletes adataival összevetés nélkül kívánta a felperessel szemben a kártérítési igényét érvényesíteni, nem volt elfogadható.
- [46] Az elsőfokú bíróság a bizonyítékértékelés körében annak helyesen tulajdonított jelentőséget, hogy az alperes a rá háruló bizonyítás során a tényleges javításhoz köthető számla tekintetében nem tudta igazolni a felperes baleset okozásához kapcsolódó javítási költségeket, amelyeket szükség esetén szakértő bevonásával is bizonyíthatott volna. Ennek lehetőségét megteremti a Hszt. 237. § (5) bekezdése és a BM rendelet 14. § (1) bekezdése. Annak döntési lehetősége azonban nem vonható el a bizonyításra kötelezett alperestől, hogy a felperes vitatása nyomán különleges szakértelmet jelentő kérdésnek minősíti-e a szerviz által kiállított számla értelmezését és ezáltal szükségesnek tartja-e szakértő igénybevételét, annak ismeretében, hogy a kárösszegre nem bizonyított körülmények utóbb az alperes terhén értékelendők.
- [47] A szabad bizonyítás elve okán a szakértő alkalmazásának hiánya nem minősül lényeges eljárási szabálysértésnek az előzetes kártérítési eljárásban, a bírósági eljárásban azonban javítással kapcsolatos szakkérdésekben szakértői eljárás nélkül ítéleti megállapítások nem tehetők, ezért a kárcsökkentő esetleges tételekre adott ítéleti megállapításokat a Kúria mellőzte.
- [48] A bizonyítékok értékelésében - ítéleti érveléssel szemben - nem annak volt jelentősége, hogy az alperes vont-e be szakértőt a kár tisztázására, hanem annak, hogy az alperes a felperes vitatásával szemben a perbeli balesethez kapcsolódóan nem tudta hitelt érdemlően bizonyítani, hogy a javítási költségek közül melyek köthetők kizárólag a felperes károkozásához. Az alperes bizonyítási kötelezettségére figyelemmel érdektelen az is, hogy a felperes sem a meghallgatása során, sem a panaszában szakértő bevonására nem tett indítványt, mert a bizonyítás kötelezettsége az alperes terhén volt.
- [49] A Kúria az elsőfokú bíróság ítéletét az indokolás fenti módosításával és kiegészítésével - Kp. 78. § (2) bekezdése alkalmazásával - helybenhagyta.

Záró rész

- [50] A pervesztes alperes a Kp. 35. § alapján alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 83. § (1) bekezdés és 102. § (1) bekezdés alapján köteles a felperes felszámítással érvényesített másodfokú perköltségét megfizetni.
- [51] Az illetékről rendelkezés az illetékről szóló 1990. évi XCIII. törvény 43. § (1) bekezdésén alapszik, a törvényi minimumban megállapított fellebbezési illetéket az alperes az Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontja szerinti személyes illetékmentessége folytán, a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján az állam viseli.
- [52] A másodfokú bíróság a döntését a Kp. 109. § (1) bekezdése alapján hozta meg.
- [53] Az ítélet elleni további fellebbezés lehetőségét a Kp. 99. § (1) bekezdése zárja ki.

[54] A Kúria a fellebbezést a Kp. 107. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2020. november 2.

. Magyarfalvi Katalin s. k. a tanács elnöke, Mészárosné Dr. Szabó Judit s. k. előadó bíró, Dr. Kulicity
Mária s. k. bíró